

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nejla Demir

Dem Parti Ağrı Milletvekili

Cumhuriyet, demokratik olmayan bir bakış açısıyla uzun yıllardır tek dil, tek din, tek mezhep ve tek kültür odaklı bir ulus inşa etme politikaları izlemiştir. Bu politikaların bir sonucu olarak, Kürtler de dahil olmak üzere birçok farklı halk ve inanç grubu mağdur olmuştur. Özellikle Kürt dilinin, kültürünün ve sanatının kamusal alandaki görünürlüğü, Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana süregelen homojen ulus anlayışı çerçevesinde sürekli olarak engellenmiştir. Bu tekçi uygulamalara Cumhuriyetin 2'nci yüzyılında da devam edilmesi halklarımıza bir yüzyıl daha kaybettirecektir.

Bu engellemeler arasında, Cumhuriyetin ilk yıllarında Kürtçe için para cezaları uygulanması, Kürt kültürüne ait kıyafet giyenlerin gözüaltına alınması, Kürtçe şarkıların Türkçeleştirilmesi gibi uygulamalar yer almıştır. Son yıllarda ise OHAL uygulamaları ile birçok Kürt dil kurumunun kapatılması, Kürtçe tiyatro oyunları ve konserlerin yasaklanması gibi baskılar artarak devam etmektedir.

Kürt sanatçılara yönelik baskılar, Mezopotamya Kültür Merkezi'nin konserinin yasaklanması, Kürtçe tiyatro oyunlarının iptali, Kürtçe müzik yapan sanatçıların engellenmesi gibi örneklerle somutlaşmaktadır. Bu baskılar sonucunda, Kürt kültürünü ve sanatını yaşatmaya çalışan sanatçılar psikolojik tehditlere maruz kalmakta, özel hayatlarına yönelik çirkin tehditlerle karşılaşmaktadırlar. Sonuç olarak, bu baskılara son verilmesi ve bu topraklarda yaşayan tüm kültürlerin, dillerin ve sanatın özgürce gelişimine olanak tanıyacak politikaların belirlenmesi için demokratik bir zeminin yaratılması ve yasaların eşitlik ilkesine aykırı olmaması gerekmektedir.

Geçtiğimiz günlerde ise seçim bölgem olan Ağrı Patnos ilçemizde, 17 Ocak'ta sergilenmesi planlanan "Qral û Travis" adlı tiyatro oyunu yasaklandı. Şano Ar Tiyatrosu'nun sahneleyeceği oyuna, Patnos İlçe Kaymakamlığı tarafından izin verilmemesi nedeniyle oyun Patnos Kültür Sanat Merkezi'nde oynanamadı. Oyunun sahnelenmesi için başvuruda bulunan Abdullah Kartal'a, kaymakamlık telefon aracılığıyla oyunun "uygun görülmediği" ve izin verilmediği bildirildi.

Abdullah Kartal, kaymakamlığın yasak kararına şu sözlerle tepki gösterdi: "Qral û Travis adlı etkinliğimiz, ülke genelinde hiçbir sorun olmadan program yapılırken, Patnos'ta keyfi uygulama ile programımıza izin verilmiyor. 5 Ocak'tan bu yana izin için uğraşıyoruz. İlçe

emniyetine, kaymakamlığa dilekçe verdim. Kaymakamlık dilekçemizi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne vermiş, ne alakaysa. Kaymakamlık ve Milli Eğitim arasında 3-4 defa ret cevabı verilmiş. Kaymakamlık, emniyete göndermiş, ardından güvenlik şubesine. Kaymakamlık tekrar Ağrı Güvenlik Şubesi'ne yazı göndermiş ve sicil kaydım, senaryo ve afiş istendi. Kürtçe kültür ve sanat etkinliklerimiz engelleniyor. Programımız biletli olacaktı. Programı 17 Ocak'ta düzenleyecektik. Bizleri Kürt dili, kültür ve sanatından uzaklaştırarak toplumdan koparılmak istendiğimiz apaçık ortada. Yapacağımız programda silah yok, bomba yok. Tiyatronun ne gibi izni olabilir? Ama bizim program tarihinden bir gün sonra ilçede başka bir tiyatro oyunu düzenlendi, buna izin verildi."

16 Ocak'ta kendilerine sözlü olarak ret kararı verildiğini paylaşan Abdullah Kartal, "Gerekçeli karar bile verilmiyor. Kaymakamlık tarafından randevu alınıp gerekçeli kararın neden olumsuz olduğu hakkında kaymakam ile görüşmemiz istendi. Kaymakamlıkta bulunan Yazı İşleri Müdürü, kaymakamın oyun için 'uygun görülmemiştir' kararını verdiğini söyledi." şeklinde bilgi verdi.

Bu bağlamda;

1. Ağrı Patnos ilçemizde 17 Ocak'ta oynanmak istenen "Qral û Travis" adlı tiyatro oyununun neden yasaklandığına dair Bakanlığınızın veya Patnos Kaymakamlığı'nın resmi bir açıklaması var mıdır?
2. Ağrı Patnos ilçesinde 17 Ocak'ta sergilenmesi planlanan "Qral û Travis" adlı tiyatro oyununun yasaklanma sürecinde izlenen prosedür ve yasal dayanaklar nelerdir?
3. Kültür ve sanat etkinliklerine getirilen bu tür yasaklamaların demokratik bir toplumda yeri nedir?
4. "Qral û Travis" adlı tiyatro oyununun yasaklanmasında Kürtçe kültür ve sanat etkinliklerine yönelik genel bir politika mı bulunmaktadır, bu politikanın gerekçesi nedir?
5. Kültürel ve sanatsal çeşitliliğin desteklenmesi amacıyla bakanlığınızın izlediği strateji hakkında bilgi verebilir misiniz?
6. Kültür ve sanat etkinliklerine yönelik izin süreçleri nasıl işlemektedir ve bu süreçlerde hangi kriterler dikkate alınmaktadır?
7. Kültürel etkinliklerin yasaklanması demokratik hak ve özgürlüklerle uyumlu mudur?
8. Kürt Kültür ve sanat alanındaki etkinliklerin özgürce gerçekleştirilebilmesi için alınacak tedbirler hakkında Bakanlığınızın planları nelerdir?
9. Mezopotamya Kültür Merkezi tarafından düzenlenen konserlere ve etkinliklere getirilen kısıtlamalar hakkında bakanlığınızın resmi bir açıklaması bulunmakta mıdır?
10. 2002/2023 yılları arasında engellenen konser, tiyatro oyunu ve etkinlik sayısı kaçtır? Bunlardan kaç Kürtçe olduğu için yasaklanmıştır?